

Ördögh Szilveszter

Ének, énekek

Fekete Illés álmodt látott. Azt az üzenetet kapta, hogy csütörtökön este hat órakor jelenjen meg a Tóth vendéglő kerthelyiségében, mert legénybúcsúja lesz. Az üzenet szikratávíron érkezett, akár valami káprázatos jelenés: féluton a tündökletesen vibráló csillagmező és a lámpavilággal pislákoló, sötétben szuszogó föld között üstökösszikrák futottak morzejelek ritmusára a rivaldás égbolton, mint egy láthatatlan repülővel húzott foszforeszkáló selyemszalag, rajta a félreérthetetlen üzenettel. Csütörtök, este, hat óra, Tóth vendéglő kerthelyisége, legénybúcsú.

Fekete Illés a megadott időben ott állt a vendéglő előtt a bágyadozó hársfa álmatag árnyékában. A hőség még mindig tikkasztó volt. A közeli állomásépület felé nézett, amely mintha visszafordított délibábként lebegett volna az aláhanyatló nap párás sugarában. Az állomás főbejáratánál kétkerekű kordé várakozott, kettős rúdja között kopott, sovány számár. Füleit néha legyezve megbillegltette, mellső lábait emelte és apró patájával toppantott, hogy elijessze a körötte szemtelenkedő bögyöket, s végtelen türelemmel, bánatos egykedvűséggel bámult maga elé a poros aszfalra.

Fekete Illés fölment a három lépcsőn, a vendéglő ajtaja nyitva volt, belépett. A teremben méla csönd: a söntés mögött kopasz, kövérkés ember állt kackiás huszárhajusszal, könyékig fölgyűrt ujjú fehér ingben, kék kötényben, az asztalok-székek magukra hagyatottan árválkodtak, hátul a fal mellett kis dobogón a cimbalom szőtt abrosszal letakarva, a sarokba támasztott nagybögő szürke klottzsákban, akár egy formátlan, fölpuffadt múmia, a füstös, hengerelt-mintás falon, átellenben az agyonmosott, tulipános függönyöktől takart ablakokkal, barnára mázolt fakeretben hatalmas, három osztatú, kormos derengésű festmény – balról halászkok húzzák a halaktól duzzadó hálót, középen halászkok főzik a halászlét bográcsban, jobbról tűzrópattant menyecskék libegő járással, lebegő szoknyában, himzett pruszlikban terítenek egy kecskelábú asztalt, rajta üvegkancsóban alvadtvér-vörös bor, szegetlen, püpos, kerek kenyér.

A söntés mögötti jöember köszönt, s mindjárt mondta: „már várják kint”, és az udvar felé vezető nyitott ajtóra bökött hüvelykujjával. A terem és a kerthelyiség közötti rövid folyosóról nyílt a konyha és a pinceajtó. Fekete Illés bepillantott a konyhába: nem látott senkit, a katlanszerű tűzhelyeken órmóttan lábasok, fazekak, tepsik terpeszkedtek a zsír- és főzelékszagú csöndben, a falakra akasztva fedők, szűrők, nyeles serpenyők, az asztal alatt üstök, kondérok, az állványos polcokon, stelázsikon mély és lapos tányérok, leveses, pörköltös, sültös tálak oszlopai. A pinceajtó csukva volt, zárjában jókora, cifrára kovácsolt kulcs, az ajtó öreg tokja fölött megsárgult, zománcos lemezlapon cirkalmas betűkkel fölirat: *Út a mennyországba*.

Fekete Illés kilépett a kerthelyiségbe lefelé vezető lépcső pihenőjére. A sátoromi diófa alatt négy négyszögletes, bor- és pörköltfoltos fehér abrosszal letakart asztal volt összetolva, körötte összecukható műanyag székeken ott ült a tizenkét Vergílius. Az asztalfőn üres, szintén összecukható, farácsos, csövázásos szék. A kerthelyiség hátuljában zöldre mázolt, enyhén korhadt deszkapalánk mögött téglából épített, kétfülkés árnyékszék riglis, kallantós deszkajátékkal, amögött szintén téglafallal elkerítve, nyitott eresztető alatt, méter magasig szurkos oldalú, alul a fal mellett lejtősen betonvályús, ajtónélküli vizelde. A vendéglő és az illemhely között, a diófa lombkoronáján túl, betonozott táncter, fölött egy vaskaró és az épület közé feszített villanyhuzalon három meztelen villanykörte. A szomszédház vadszőlővel befuttatott tűzfala mentén fasszín, glédába sorakoztatott, fölívott fahasábokkal.

„Jónapot” – köszönt Fekete Illés és illendően meghajtotta a fejét. „Jóestét” – válaszolták a Vergíliusok kánonban, előbb egyik, aztán másik, valahogy együtt mégis, ki motyogva, ki rekedten, ki fennhangon, ki fáradtan, ki számonkérőn, ki fennhájzva, mégis ugyanazon dallamra és ritmusra. Fekete Illés leballagott a három lépcsőn, odament az asztalfő üres székéhez, megfogta az asztal szélét, állt, nézte a Vergíliusokat együtt és külön-külön, érezte, homlokán, halántékán, nyakán meggyöngyöznek a verejték, zsebébe nyúlt a zsebkendőért, hogy letörölje, mégsem tette, mert látta a Vergíliusokat, hogy az ő homlokukon, halántékukon, nyakukon is gyöngyöznek a verejték, de nem törlik le sem zsebkendővel, sem kézfejjel, sem tenyérrel, sem ujjal, hanem néznek rá jámbor, szelíd várakozással, ahogyan csak a jószágok tudnak nézni a gazdájukra. „Jóestét” – nyögte ki végül, igazodva a Vergíliusokhoz, és leült.

Ismét szemügyre vette a kompániát, ezúttal sorban és egyesével. Balja felől ült néhai Vergílius Antónius és annak apja, néhai Vergílius Stephanus, mellette néhai Vergílius Silvestris és néhai Vergílius Alexandros, ömellette az asztalvégen néhai Vergílius Gabriel és néhai Vergílius Valentinus. Jobbja felől ült Vergílius Franciscus és Vergílius Andreas, mellette Vergílius Emericus és néhai Vergílius Julius, ömellette az asztalvégen néhai Vergílius Ambrosius és néhai Vergílius Emericus, a faforgácsos. „Szép kis társaság” – gondolta Fekete Illés, és a némaság miatt ki is mondta: „Szép kis társaság, ugyan mire jó ez az egész?” „Nono!” – csattant Vergílius Andreas hangja, és fölemelte a mutatóujját –, „előbb talán mi kérdezzünk!” „Tessék, állok elébe.” Váratlanul zavar támadt, mintha szél kerekedett volna, a diófa vastag, sátozós ágai megnyírkodáltak, a gallyakon a levelek himbálózni kezdtek tehetetlenül, akár vihar előtt. A Vergíliusok szűrős pillantásokat vetettek Vergílius Andreasra, mint aki beleköpött a levesükbe, mielőtt bekanalazhatták volna. Morgás, zsörtölődés, visszafojtott elégedetlenkedés hallatszott, és tétova nyögdcéslés, feszengő tíródás, mivel tudták, hogy Andreasnak valójában igaza van, hiszen most nekik kérdeznük, sőt, rákérdoznük kell, mert azért vannak itt, és azért van ez a legénybúcsú. A faforgácsos Emericus utálkozva és grimaszolva hunyorgott a diófa leveleire sárga ujjai közt a meggyújtatlan cigarettával, akár egy szórakozott karmester, apró csuklóköröket rajzolt, s visszanyelte slájmósan feltörő köhögését. Ambrosius maga elé húzta a hamutartót, négyrét hajtotta az előtte lévő fehér papírszalvétát, kistáskájából töltő tollat vett elő, gonddal lecsavarta a kupakját, és félreérthető rombuszokat kezdett precíz vonalakkal vázlatozni. A másik Emericus nem tudta, hová nézzen, eszperantóul fohászodta magában: „mit is keresek én itt, csak legyünk túl rajta”. Néhai Gabriel fészkelődött, hogy ő ezt nem tűri tovább, föláll, és fennhangon bort rendel a főúrtól, mert csúfság és gyalázat kocsmban bor nélkül ülni, kivált szomjúsztató nyáresten, de csak a görbebotja gumivégével koppantott, nem mozdult. Néhai Antónius, Stephanus és Silvestris lehajtotta a fejét, könyököltek az asztal szélén, vaskos, bőrkeményedésszerű ujjukat lazán összefűzték, mint akik imádkoznak, pedig nem imádkoztak. Antónius lovakra gondolt, erős lovakra, amint húzzák az ekét, a vendégoldallal megnagyobbított szekeret, amin súlyos tömegben tornyosodnak a kötésbe rakogatott búzakévek, vagy amelyen a megmagasított szekérolalak közt a földillatú krumpli mázsái. Stephanus gyaloglásra gondolt hosszú, ködlepte úton, amit az orráig sem lát tejszerűen homályos, vastag szemüvegén át, melynek két szárvégét gézzel pólyálták be, hogy ne sebezze ki füle mögött a bőrét, s amelynek a nyerge mély, piros árkot nyomott az orra két oldalába, közben pedig vigasztaló törkölypálinka-szagot érzett. Silvestris viszont fagyos disznópaprikást látott maga előtt lábasban, amiből bicskával lehet kiforgatni a ragadós körmöt, farokvéget, a csontos húsokat, a vese- és májdarabokat, a kocsonyás levet, s hogy milyen fölséges azt falni friss kenyérral, savanyú uborkával, inni hozzá decis pohárból karcos bort. Nem imádkoztak, fejüket lehajtván nyelték a nyálukat,

letűnt valóságot álmodtak. Néhai Alexandros paposan mosolyogva hátradőlt a műanyag széken, szája enyhén szétnyílt, hablepedék fehérlett a szögletében, mondta volna unszolva, már-már könyörögve, hogy bocsássuk meg egymás vétkeiket, hiszen gyarlók és esendők vagyunk, de csak a keze mozdult, mintha misekönyvet lapozott volna oltár előtt. Néhai Julius a vadszőlőtől borított tűzfalra révedt, s feszes bőrű cigánylányt látott ülni orgonabokrok takarásában a selymes fűvön, a cigánylány egyetemi hallgató volt kiszókitott, vállig erő hajjal, bordóra festett, hosszú, ovális körmökkel, illegette bársonyos bőrű póre vállát, hogy duzzadó körtemellei ringtak bő selyemblúzában, és csak csacsogott fontoskodva, hogy egzisztencializmus és marxizmus egyenlő az infarktussal, ezt ő megjósolja Juliusnak. Néhai Valentinus hüvelykujjával végigsimította dús, fekete bajuszát, amelyben itt-ott ősz szálak csillogtak, újra végiggondolta, mit mond, ha megszólal, ha egyáltalán megszólal, mivel ha szót kér, el fogja mondani tömören és érvelve, hogy sem Szent Eulália, sem Izolda, sem Ginevra, sem Nikolett, sem Eleonóra, sem Vastag Margó, sem Szűzmária, de Szent Elek sem, Roland sem, Trisztán sem, Lancelot sem, Yvain sem, Girard de Rousillon és Jézus Herceg sem, hanem hitvallás kalodája szerelem, és szerelem kalodája hitvallás. Franciscus láthatóan várt: maga elé készítette az asztalra ezüst cigarettatárcáját, pattintva szétnyitotta, mellé tette a gyufaskatulyát, melynek címkéjén bengáli tigris vicsozott, és bozontos szemöldöke alól fűrészve figyelte a diófáról láthatatlan fonálon aláereszkedő keresztespókot, amint az abroszra huppan lágyan, s menekül tovább a kitéglázott föld felé. Vergilius Andreas ellenben türelmetlenül, dörgedelmesen kérdezte: „Miért akarsz te feleségül venni Óozó Virágot?”

Fekete Illés széttárta a kezét, nem készült magyarázkodásra. „Fölösleges ezt firtatni, nincs közünk hozzá” – néhai Ambrosius gondolatban rajzolta a rombuszokat a papírszalvétára, rekedt, mély hangja reszelte a csöndet. „Közünk van hozzá! – csattant indulatosan Vergilius Andreas. – Nekünk kell szégyenkezniünk miatta.” „Számomra mindegy, essünk rajta túl, szomjas vagyok” – mondta néhai Gabriel, ingzsebéből kivette a cigarettás dobozt meg az öngyújtót, a kihúzott szálat ujjbegyével megnyomogatta – „ebben is van finánc” –, és miután két oldalán is végignyalta a cigarettát, rágyújtott. „Válaszolj: miért akarsz feleségül venni Óozó Virágot?” – kérdezte újra Andreas, már inkább csak gunyorosan. Fekete Illés ismét széttárta a kezét, aztán megszólalt: „Mert szeretem.” „No hiszen!” – göcögött föl néhai Stephanus, nézett maga elé a tejszerűen homályos szemüvegén át. „Legalább szép nő?” – kérdezte az asztalvégről néhai Emericus, a faforgácsos, és fulladozva a markába köhögött. „Asszony” – vetette oda foghegyről, reszelős hangon néhai Ambrosius, és rajzolta szakadatlanul a félreérthető rombuszokat a papírszalvéta minden oldalára. „Az nem baj, az még jó is lehet! Legalább ki van már próbálva!” – nevetett fátyolosan néhai Emericus, a faforgácsos. „Kétszer is ki van próbálva. Még nekem is eldicsekedett. Mocskosan beszélt a férjeiről, rossz volt hallgatni – vette át a szót Vergilius Andreas, és mondta, mint a szentenciát. – Szép asszony. Szép, mint egy telivér kanca. Elcsöppen érte a férfiember nyála. De boszorkány és néember. Mocskosan beszélt a férjeiről. Én nem vagyok egy úrifüü, bőséggel tanultam zaftos szavakat abban az én drága, proli szülővilágomban, ki is mondom őket, ha úgy hozza a helyzet, mégha átlucskosodnak vagy beszűkülnek is tőlük a parfümös, hervatag méltóságák, de attól, ahogyan ez a gyönyörű nőstény beszélt a férjeiről, még én is majdnem elpirultam. Rólad is így fog majd beszélni. Bűnös asszony.” „Szeretem és szeret” – mondta halkan Fekete Illés. „Most ezt gondold, fiam, de én nem szólok bele – jegyezte meg nehézkesen, torkát köszörülve néhai Antónius –, a te dolgod, a te életed.” „Ah, szerelem! Majd mesélek róla, de előbb iszom három cent örmény konyakot. Remélem, van ebben a lebuiban örmény konyak” – hadonászott teátrálisan néhai Emericus, a faforgácsos. „Van. Mikor jöttem, ellenőriztem a söntés mögötti polcot. Szerencsére vodka is van. Orosz is, lengyel is. Én lengyelt fogok inni. Különben valóban kívánatos asszony. Találod Andreas hasonlata: telivér kanca. Nem lehet se betőni, se megülni. Csak kívánni lehet” – néhai Ambrosius már csak vonalakat húzott egymás mellé a papírszalvétán, minden négyet áthúzza az ötödikkel. „Én azt tartom – kezdte csöndesen, fejét ingatva néhai Alexandros –, hogy meg kell bocsájtani. Mindenkinek. Hiszen mi magunk is bűnösök vagyunk. És nem ítéletünk senki fölött. Majd az Úr ítélkezik, ha eljön a napja. És ki tudja, hátha megtér. A házasságtörő asszony is megtért, a tékozló fiú is, még az egyik lator is. A szeretet mindennél fontosabb, higgyétek el.” „Ez a nő nem fog megtérni. Ha megtérne, már nem ő lenne” – szögezte le Vergilius Andreas, és kivett egy szálat Franciscus feléje nyújtott ezüst cigarettatárcájából. Franciscus is a fogai közé fogott egy szálat, ide-oda mozgatta a szájával, közben kezébe vette a gyufaskatulyát, a diófát és a vadszőlővel borított tűzfalat nézte, látszott rajta, mondani akar valamit, meggyújtotta a gyufaszálat, a lángot odatartotta Andreas előrehajló arca elé, aztán csak tartotta a gyufaszálat, s mielőtt a körmére égett volna, rágyújtott. „Szóval – Franciscus még mindig a foga között tartotta a cigarettát, a meggomolygó füsttől elfordította a fejét, a gyufaszál csonkját a hamutartóba dobta, a hamutartót maga és Andreas közé húzta –, szóval szerintem nehéz bármit is mondani. Én is megéltem ezt-azt, tudjátok, ismertek. Olyan is előfordult, hogy hajtott a vérem. Olyan is, hogy gyászoltam. Olyan is, hogy tobzódtam a gyönyörökben. Sorsok vannak, tudjátok ezt jól ti is, és a sors nem szép és nem csúnya, mégcsak nem is jó vagy rossz. A sors az élet. Az ember élete. Mindannyiunké. Én ezt tudom mondani.”

Egyre sűrűbb lett az árnyék, ahogy az alkonyatban szétfolyt a sátras lombú diófa alól. Sültek és pörköltök illata áradt szét a kerthelyiségben, mintha félig üres, öles hordók kongtak volna a pincében, s teli boroskancsók koccantak volna össze tompa üveghangon. A nyitott pinceablakba rigó repült, valamit felkapott a csőrébe, és villanva tovaszállt. Túl nagy volt a csönd.

„Tehát szereted Óozó Virágot, és úgy érzed, ő is szeret téged” – néhai Valentinus Fekete Illés szemébe nézett. „Szeretem.” „És el akarsz venni feleségül.” „Ei.” „A te választásod és a te döntésed. Akárhogy alakul, hőtíg élsz majd te is.” Néhai Silvestris rábólintott néhai Valentinus bölcsességére. Andreas csóválta a fejét. „Újra mondom, és ezerszer, ha muszáj: ez bűnös asszony. Elveszejt téged.” „Legalább elveszi Illés a világ bűneit! Szép tud az lenni, bár képes volnék még rá, de már menni sem tudok – nevetgélt keserűen néhai Emericus, a faforgácsos, és nehézkesen oldalt fordulva föl húzta szörtelen, megdagadt lábán a nadrágszárat. – Nézzétek, mintha leprás lennék, pedig gavallér voltam, gáláns ficsúr, bohémlelek és grand seigneur, szíveket és szoknyákat tiportam, mesélhetnének decens hölgyek, ha memének, színésznők és táncosnők, bájos kis kurvák és naftalinszagú vénkisasszonyok. Én is mesélnek, de igazi férfiember nem fecsegi ki azt, amiért megbolondult, hacsak egy éjszakára is. Nézzétek a lábam: szederjes és puffadt, ezek a rohadt orvosok semmit sem tudnak, az orvostudomány semmit sem ér, nem tudnak segíteni rajtam, és fáj, pocskékul fáj, a kávé meg a cigaretta maradt, és az örmény konyak, hogy zamata legyen az ótvaros fájdalomnak, valami zamata az elfonnyadt emlékeknek, valami mámorító illata a röpke reménynek, amiről nem beszélhetek, mert túl szép és túl fájdalmas!” – néhai Emericus már-már kiabált és már-már sírt, görcsösen megkapaszkodott az asztal szélében, vicsozva az erőlködéstől fölállt, tartotta a nadrágszárat, próbált hátrébb lépni, hogy mutassa: „lássátok, feleim...”, aztán visszaült. „Ezt nem kellett volna, Emericus – dörmögte reszelős hangján néhai Ambrosius –, én is megmutathatom a lábamát, nem szebb, mint a tiéd, de nem is randább. Nem illik magunkat nyilvánosan sajnálni és siratni, mégha jólesne is. Hogy megnyugtassalak, én is szeretem magam sajnálni, pedig a sajnáltatás kifizetődőbb lenne, azt meg már vén koromra rühellem. Valamikor bezzeg nem voltam ilyen finnyás, nyafogtam kicsit, s már bontottam is ki a kombinékból az értem aggodó kebleket. Javaslom, zárjuk le, megéheztam, megszomjaztam, már behűlt a lengyel vodka.” „Talán mondanék én is valamit” – emelkedett szólásra néhai Julius, egyetlenként a Vergiliusok közül. Ácsorgott az asztal és a műanyag szék között, mutató és hüvelykujjaival az abroszt nyomkodta, Emericusra nézett, aki eddig meg sem szólalt, aztán néhai Ambrosiusra, aki a félreérthető rombuszokkal és az áthuzigált vonalakkal telirajzolt papírszalvétát most apró darabokra tépdeste lassú, kimért, alig észrevehető mozdulatokkal. „Én kevés újat tudok hozzátenni mindahhoz, ami itt elhangzott. Előrebocsátom, hogy a nevezett Óozó Virágot nem ismerem, de nincs okom kétségbe vonni, hogy szép asszony lehet, azt sem,

hogy tán boszorkány, de hát melyik asszony nem az, barátaim?, és azt sem, hogy talán mégis szereti a mi fiunkat, Fekete Illést, és hűséges lesz hozzá, ámbár ennek is két aspektusa van, mert nem csupán asszonyhűség létezik a világon, hanem férfihűség is, de mondhatom ezt akár hűtlenségnek is, a magam részéről azt tudom tanúsítani ebben a bizalmas, baráti körben, hogy én bizony elbuktam sokszor, nagyon sokszor, és hazudnék, ha letagadnám, hogy nem volt jó elbukni, igen, barátaim, én kifejezetten szerettem elbukni, de sose akkor, amikor éppen szerelmes voltam, mert amikor szerelmes voltam, és néhányszor ez megesett velem, azelőtt is, hogy a nejemet megismertem, és sajnos azután is, emiatt aztán szép lassan tönkre is ment a mi házaseletünk, tulajdonképpen az emberi kapcsolatunk, ezt muszáj önkritikusan beismernem, mert a nejem érthetően nehezen viselte el az én szerelmességeimet, még azt is mondanám, hogy a csapodárságaimat jobban tűrte, pedig százszor többször voltam csapodár, mint szerelmes, szóval amikor én szerelmes voltam, akkor én nagyon hűséges voltam mindig, aztán persze a szerelmek elmúltak, és az fájt, s akkor megint csapodárkodtam, bár már nem voltam olyan hetyke legény, mint valamikor, három napig bent tartottak a haverok az intenzív osztályon, előírtak egy marék gyógyszert, jámbor lettem, mint egy bárány, de a nejem már nem tudott megbocsájtani, ezt is meg kellett értenem, beféradt, ugye, mire megjamborodtam, fölötte elszálltak a szép asszonyi évek, vagyis hiába okos utólag az ember, sosem tudhatja előre, hogy mit nyer és mit veszít, ezért én nem foglalkozok állást ebben a vitában, de szeretnék majd eljátszani egy nótát jóapám öreg hegedűjén ennek az estének az emlékére, Ónozó Virág és Fekete Illés szerelme koszorújaként. Köszönöm” – néhai Julius ácsorgott még egy ideig, sután biccentett mindenki felé, aztán leült.

„Aki még szólni akar, beszéljen – mondta Vergilius Andreas, s most ő kínálta cigarettával Franciscust. – Emericus, te hallgatsz, mint aki titkol valamit. Közülünk te ismered legjobban Ónozó Virágot.” Emericus elvörösödött, majd elsápadt. Nem tudta, fölálljon-e ő is, ahogy imént a szomszédja, néhai Julius, vagy maradjon ülve. És nem tudta, mit mondjon, bár azt tudta, most már mondania kell valamit. Nyeldekelt, az abroszt fogdosta, ingzsebéből elővette a szemüvegét, föltette, kis telefonos noteszt húzott elő az asztal alól, előredőlvé lapozgatta, a keze remegett, közben krákogott, mint aki máris beszélni akar, de cserben hagyja a hangja, végül nekilendült: „Igen, vagyis Virág, Ónozó Virág, szikrázó jelenség, és rendkívül ügyes, és uralkodó típus, szóval kegyetlen, dehát én... én az ilyen ügyekbe nem szoktam beleártni magam, egyszer fordult elő hosszú életem során, bohó voltam és bársnyos hangú ifjonc, a harmincas években, ki sejtette akkor, hogy mi készül a világban, no, erről is mesélhetnék, de nem most, hogy például lovas karpaszományosként foglalom vissza az elcsatolt országrészt, és hogy virággal meg fújólással fogadnak, aztán meg alig egy év múlva már munkaszolgálat Galíciában, meg véstörvénytörvény, ahol halálra ítélnék, de megúszom, mert minden kaland, az egész élet egy kaland, de nem erről akarok beszélni, pedig erről is lehetne sokat, hanem a harmincas évek közepén egyszer csak egy hajón voltam, ami Egyiptomba ment, igazán komikus, friss mérnök voltam, és fölmentem arra a hajóra, mert egy nő utazott azon a hajón Egyiptomba, és én akkor azt gondoltam, hogy akkor nekem is mennem kell, és ott voltam a hajón, aztán itthon voltam, hogy védjem a hazát, de ezt már említettem, vagyis én nem figyeltem ezt a kapcsolatot, nem tartozott rám, úgy gondoltam, Virág, vagyis Ónozó Virág tagadhatatlanul szép, mondhatom nyugodtan, hogy szikrázó jelenség, azt is, hogy rendkívül ügyes, és uralkodó típus, szóval néha kegyetlen, dehát én nem tudtam, hogy ez itt egy szerelem, nem voltam beavatva, meg az ember diszkrét, én mindenképpen az akarok lenni, nagy tanúság és tapasztalat volt erre az életem, én csak most tudtam meg, hogy itt esetleg házasság készül, arra vonatkozóan én rendelkezésre állok, akárhogy alakuljanak a dolgok, bár meglepett, és szabadon azt mondanom, hogy én azért aggódok Illésért, mert szép az egyiptomi hajóút, tagadhatatlanul nagyon szép, de én azt gondolom, jobb, ha az ember utólag látja csak kalandosnak az életét” – ezzel Emericus becsukta és elrejtette a noteszt, levette szemüvegét, ingzsebébe dugta. Néhai Silvestris fölemelte a kezét, Vergilius Andreas bólintott és intett. „Én ritkán szoktam ilyen gyülekezetben beszélni. Nem azért, mert nem szeretek, hanem azért, mert a magamfajta ember ilyenkor inkább hallgat. Ami ezt az egészet illeti: hát nem tudom, hol is vagyok, bár azt tudom, hogy a Tóth vendéglőben vagyok. Mert ez nem legénybúcsú, mert az nem ilyen, és nem is tor, mert az sem ilyen. Itten hadoválások vannak. Ami Illést illeti: az ő boldogsága vagy az ő boldogtalansága lesz, akármint dönt. Én a magam részéről szeretni fogom ezt az asszonyt is, mert az sose szül jó vért, ha nem szeretik azt, aki a családba kerül. A többi ügyis lakva derül ki. Én eltemettem szegény feleségemet. Nem állíthatom, hogy mindvégig szépen éltünk. Sokszor berúgtam, tagadhatatlan. Hirtelen is voltam. Hol nekem volt igazam, hol szegény feleségemnek. Őt elvitte fiatalon a betegség. Én eltemettem. Most se jobb. Ezért hát azt mondom, akárhogy is van, akárhogy is lesz, ideje lenne koccintani.” „Éljen!” – kiáltott egyszerre Gabriel, Ambrosius és Emericus, a faforgácsos.

Egészen besötétedett, a táncter fölötti csupasz égők fölgülladtak. Denevér surrogott át az udvaron, s megkapaszkodott a vadszőlővel borított tűzfalon. Fekete Illés könyökölt az asztalfőn, tenyerébe támasztotta az állát. Vergilius Andreas körülnézett: „Valaki akar-e még szólni?” – kérdezte. Néhai Stephanus moccant. „Én vagyok köztetek a legöregebb, tizennégy évet éltem a tizenkilencedik században. Majdnem mindannyian a gyerekeim lehetnének. Én azt mondom, bolond dolog az élet és bolond benne az ember is. De ezt így kell elfogadni. Azt hittem, halálán van a feleségem, és én felakasztottam magam. Ő négy évvel túlélte. Nem arról beszélek, hogy jó volt-e, szép volt-e. Volt, ahogyan volt. Hála Istennek, nem kellett gyilkolnom a háborúban. Ez nagy szó. Hála Istennek nem kellett szűkölködnünk a nehéz időkben sem. Ez is nagy szó. Az ember öreg korára elvan egyedül, és az ember öreg korára fél magára maradni. Ami előtte van, az a bolond élet, és benne a bolond ember. Szép neve van Ónozó Virágnak. Ilyet én nem szoktam mondani. Az én feleségem is cserfes volt. A kalapot ő hordta. Szerettem az ő nevét is. Dehát másképp hozta ez a bolond élet. A törkölypálinkát azért szerettem, mert kicsit megbolondult tőle az emberfia. Kutyaharapást szőrível. Nincs ugyan sok értelme, de haszna van. Hát ennyit.” Néhai Stephanus följebb tolta orrán a tejszerűen homályos, vastag szemüvegét, amelynek a szárvegeit gézzel pólyálták be, hogy ne törje föl a füle mögött a bőrét.

Az Úrangyalát harangozták, visszhangzott az estében. Vergilius Andreas hátradőlt a műanyag széken, csöndesen, enyhe éllel újra kérdezte: „Miért akarod te feleségül venni Ónozó Virágot?” Fekete Illés könyökölt az asztalon, állát jobb tenyerében tartotta, úgy válaszolt: „Azt hiszem, nem veszem feleségül. Pedig szeretem.”

Ekkor jelentek meg a pincérek a lépcsőn. Hozták a lengyel vodkát, az örmény konyakot, a törkölypálinkát, a karcos bort üvegkancsóban, a csapolt sört korsókban, a szódát szódásüvegekben. Hozták a kenyeret kenyeres kosarakban. Hozták porcelán tálakban a disznópaprikást, a birkapörköltet, a metélt tésztás tyúkhúslevest. Hozták fajansz tálakban a hurkát, kolbászt, sült oldalast, a bécsi szeletet. Hozták a garnirungót: a galuskát, a sült krumplit, a petrezselymes krumplit. Hozták kistányérokban a savanyúságot: az uborka-, a paprika- és a káposztasalátát, a kovászos uborkát, a csalamádét. Hozták a sült bárányt, a sült malacot, a marhapörköltet. Önfeledt zsvajv támadt, Fekete Illés kanállal csilingelt a poharán, jelezve, hogy szólni kíván. Elcsöndesültek a Vergiliusok.

Fekete Illés fölállt az asztalfőn, töltött a boroskancsóból a poharába, a poharat fölemelte, és másik kezével a roskadozásig terített asztalra mutatott. „Egyetek és igyatok mindnyájan.” Aztán visszaült, nyúlt a kenyeres kosárba, a kenyérkaréjt megtörte, a falatot a szájába tette, ivott rá a borból. Néhai Vergilius Julius a diófa mögé ment, a sápadt villany- és holdfényben előhozta tokban jóapja öreg hegedűjét, a tokot a műanyag széken kinyitotta, állához igazította a hegedűt, behangolta, és játszani kezdte, hogy *„Deres már a határ, őszül a vén betyár, rá se néz már sohasem a fehérmép. Nem is vár több nyarat, senkije sem maradt, egyetlen egy hű társa a szegénység. Más se kell az egész világból, csak a pipa meg egy pohár bor, deres már a határ, őszül a vén betyár, rá se néz már sohasem a fehérmép.”* A Vergiliusok koccintottak, ittak, ettek, zavartan és fölzsabadultan, darvadozva énekeltek. A pincérek, a

szakácsok, a mosogatólányok a lépcső pihenőjén álltak, akár koszorús legények és koszorús lányok. Néhai Vergílius Julius másik nótára váltott: „*Feketeszerű cseresznye, rabod lettem szép menyecske...*” De ekkor már üres volt a kerthelyiség, és Fekete Illés az állomásépület előtt találta magát. A kordés számár odabaktatott hozzá. Ragyogott a nap és a hold, ragyogtak a csillagok.

Az álom eltűndökölt.

Regényrészlet